

Posudek vedoucího bakalářské práce
Demografický vývoj Lokte v 19. století
Jan Pavlíček

Úvodem bych rád vyjádřil potěšení nad vzrůstajícím počtem studentů a studentek, kteří si po vzoru moderních trendů v dějpravném bádání vybírají za témata svých kvalifikačních prací náměty z oblasti historické demografie. Je pak samozřejmě na nich, zda si zvolí metodu rekonstrukce rodin a půjdou po stopách dávno nežijících generací, nebo zda se upnou k přece jen mnohem suchopárnější metodě statistické a budou zkoumat populační výkyvy, ať už jde o nárůsty nebo poklesy, ve vybraných lokalitách.

Jan Pavlíček si zvolil druhou z uvedených cest a své studium upnul k mimořádně atraktivní lokalitě, nádhernému historickému městu Lokti, odkud pochází. Neodradila ho (jako bohužel tolik jiných studentů) skutečnost, že se po celou dobu bude pohybovat prakticky výlučně v německo-jazyčném prostředí a bude se muset vypořádat s kurentem, který občas v 19. století dostával vskutku „lahůdkových“ podob. Naštěstí matriční zápisy jsou takřka stereotypní a ke zvládnutí nakonec stačí jen pověstný „sitzfleisch“. V úvodu se čtenář přehledně doví o autorových záměrech a cílech na následujících stranách, když již předtím při pohledu do obsahu ocení logickou strukturu předkládané bakalářské práce. Následuje kapitola o historické demografii, která je sice vytvořena jen na základě sekundární, byť recentní literatury, ale je to pochopitelné, a i tak text svědčí o tom, že se autor na svůj vlastní výzkum velmi dobře metodologicky připravil. Jakkoli je poměrně atypické pořadí porodnost – úmrtnost – sňatečnost, už s ohledem na chronologii těchto hlavních přechodových rituálů. Než se k nim však J. Pavlíček dostane, nastíní stručně (ve druhé kapitole) i starší historii města Lokte. Tady je pro mě ovšem trochu zklamáním, že se spokojil jen s několika málo českými příručkami a nesáhl po některém z faktograficky hutnějších děl sudetoněmeckých historiografů (Anton Gnirs, Vinzenz Prökl, Ludwig Schlesinger...). Každopádně skutečné gros Pavlíčkovy práce tvoří ony tři další kapitoly, u nichž nemohu než vyjádřit obdiv směrem k objemu vykonané nevděčné práce. Protože počítat narozené, zesnulé a oddané po jednotlivcích v desetitisících, to už vyžaduje nejen odvalu, ale i psychickou odolnost. Odměnou (kterou si ale také musel zasloužit) se mu pak staly grafy a tabulky, z nichž již vyplynuly základní souvislosti demografického vývoje ve sledovaném městě. Mohl si tak potvrdit i tezi o mírně vyšším počtu narozených chlapců a současně i o jejich vyšší úmrtnosti či o permanentně vzrůstající porodnosti související s rapidním nárůstem obyvatelstva. Odděleně sledoval počty dětí nemanželských (kolísaly od 12 do 20 procent) a dvojčat (zhruba půldruhého procenta). Zajímavé je, že v 19. století již žádný měsíc v roce výrazně nevyčníval počtem v něm narozených dětí, jak tomu ještě v raném novověku bylo. Naopak, květen je i v Lokti nápadný vysokým počtem úmrtí. Průměrný dožitý věk se mu podařilo stanovit na 30 let, což se od doby dřívější s ohledem na stále velké množství zemřelých malých dětí (tomuto fenoménu autor věnoval i samostatnou podkapitolu) k lepšímu příliš nezměnilo. Na druhou stranu, existoval velký rozdíl mezi začátkem a koncem století. Podobně rostl, přirozeně, i počet sňatků. V rámci sňatků J. Pavlíček vyzoroval drtivou převahu (více než 3/4) uzavírání manželství mezi mládenci a pannami, ženilo se ale i hodně vdovců s mladými dívkami (14 procent). Loketským mužům bylo při sňatcích průměrně kolem 28-29, ženám kolem 26, což je jistě také zajímavé zjištění, ve venkovském prostředí to bylo méně.

Jakkoli by bylo možné práci dále rozšířit (čehož si je autor také vědom), ať už časovým záběrem nebo hloubkovým ponorem (např. do příčin úmrtí), podal J. Pavlíček odborně excelentní výkon, umocněný precizním jazykem bez překlepů a gramatických pochybení, takže jeho práci velmi rád doporučuji k obhajobě a hodnotím ji jako **výbornou**.